

Parlamentul
Republicii Moldova

DEJ-04 nr. 365
12 iulie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege privind Centrul de Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și modificarea unor acte normative (223 din 05.07.2023)

Direcția generală juridică a examinat în mod prioritar proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și menționează următoarele considerente.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de dna Maia Sandu, Președintele Republicii Moldova, în temeiul art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) al Regulamentului Parlamentului.

2. Potrivit notei informative, obiectivul principal al proiectului constă în combaterea dezinformării și securizarea spațiului informațional. Crearea Centrului pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării are misiunea de a consolida și de a îmbunătăți eforturile interinstituționale în lupta împotriva dezinformării, manipulării informațiilor și acțiunilor coordonate de răspândire a mesajelor, narațiunilor, comunicărilor indiferent de originea acestora, care prezintă pericol sau pot periclita realizarea intereselor naționale.

Totodată, proiectul prevede modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, art. 10 alin.(2) lit. d) din Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359/2022, anexei la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

3. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

5. Ținând cont de obiectul de reglementare al proiectului de lege, este

necesară efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, potrivit art. 35 alin.(1) din Legea nr. 100/2017.

6. De asemenea, subliniem că urmare a operării modificărilor la Legea nr. 270/2018, Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr 359/2022, este necesară respectarea prevederilor statuate la art. 131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, care prevede că, *orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern.*

II. Obiecții de conținut și tehnico-legislative

1. Cu referire la instituționalizarea Centrului, menționăm că art.2 alin.(1) din proiect prevede că Centrul, este o "autoritate publică independentă, față de alte persoane juridice de drept public sau privat și față de persoanele fizice, ce funcționează la nivel național ca structură unică".

Potrivit art.7 din Codul administrativ nr.116/2018 *"autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public"*.

Art.8 din Cod prevede că, *regimul de putere publică reprezintă ansamblul competențelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităților publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forță juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice.*

În contextul dat, luând în vedere prevederile Codului administrativ expuse mai sus, considerăm că urmează a se analiza corespunderea și oportunitatea instituționalizării Centrului în calitate de autoritate publică, finanțată de la bugetul de stat, deciziile căreia potrivit notei informative vor avea caracter consultativ, fără a "dispune de mecanisme punitive pentru nerespectarea acestora".

2. În proiect, este utilizată sintagma „spațiul informațional”, reieșind din faptul că printre funcțiile de bază ale Centrului, potrivit art. 6, se identifică asigurarea securității spațiului informațional, dezvoltarea, coordonarea și implementarea măsurilor pentru a crește gradul de rezistență a societății în fața amenințărilor la adresa spațiului informațional, considerăm oportună completarea art. 4 cu noțiunea de „spațiu informațional”.

3. La art. 7 din proiect sunt stabilite atribuțiile Centrului, constatăm că, în bună parte reglementarea acestora debutează cu cuvântul „dezvoltă”. Menționăm că în cazul în care există mecanisme de cooperare între instituții, verbul respectiv își găsește expresie normativă, însă în cazul în care acesta (mecanismul) urmează să fie elaborat, este necesară specificarea expresă elaborare și dezvoltare.

Totodată art. 7 lit. d) din proiect, prevede că, *dezvoltă capacități centralizate de monitorizare și analiză a spațiului informațional, inclusiv în ceea ce privește manipularea informației și ingerințele străine în spațiul informațional.*

Menționăm că spațiul informațional se cuprinde și în domeniile: audiovizual, on-line, media scrisă etc. În cazul în care urmare a monitorizării efectuate, s-a constatat că în spațiul audiovizual național au fost lansate informații ce reprezintă amenințare la securitatea națională (prevăzută de art. 17 alin.(3) din Codul serviciilor media audiovizuale), care va fi autoritatea responsabilă de examinare a încălcării date și emitere a deciziei/hotărârii?

4. La art. 8 lit. l) este prevăzut că Centrul are dreptul să dispună de propriile canale de informare și comunicare cu publicul, inclusiv în spațiul on-line. Potrivit Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007, termenul de canal, este utilizat în cazul canalelor radio. Din acest considerent, pentru a nu reduce aria de comunicare, propunem substituirea cuvântului „canale” cu „mijloace de informare” care va cuprinde TV, radio și mijloacele on-line. Totodată, nu este clară, procedura de atribuire a acestora (mijloace de informare).

5. La art. 10 alin.(3) stabilește că: *„Candidatul propus la funcția de director al Centrului este audiat prealabil de Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a Parlamentului, cu participarea membrilor Comisiei apărare națională, securitate și ordine publică a Parlamentului, care prezintă, în acest sens, un raport în ședința plenară a Parlamentului.”*

Menționăm că, potrivit art. 30 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996, comisiile permanente pot desfășura ședințe comune cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 21-29. Astfel, este necesar de a determina expres în proiect, va fi o ședință comună sau după examinarea candidatului de Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a Parlamentului, acesta va fi audiat de Comisia securitate națională, apărare și ordine publică”.

Denumirea „Comisiei apărare națională, securitate și ordine publică” se va substitui cu denumirea corectă a acesteia „Comisia securitate națională, apărare și ordine publică”.

Ținând cont de prevederile din Hotărârea Parlamentului nr. 72/2019 privind domeniile de activitate ale comisiilor permanente ale Parlamentului, nu ar fi mai pertinentă substituirea Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică cu Comisia juridică, numiri și imunități?

Menționăm că Art. 1 pct. 1 din Hotărârea Parlamentului nr. 72/2019 prevede că Comisia juridică, numiri și imunități este responsabilă de *reglementări constituționale; reglementări în domeniile dreptului civil, penal, administrativ, procedurii civile, penale, contravenționale și de contencios administrativ; organizarea judecătorească, statutul magistraților și al procuraturii; legislația electorală, legislația privind partidele și asociațiile obștești; probleme legate de interpretarea*

Regulamentului Parlamentului, probleme de disciplină parlamentară, imunități, numiri și confirmări; monitorizarea procesului de executare de către Republica Moldova a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului și prezentarea anuală în plenul Parlamentului a unui raport privind rezultatele acestei monitorizări; alte reglementări cu caracter juridic; monitorizarea și evaluarea implementării strategiilor naționale pe domeniul de activitate; executarea hotărârilor și adreselor Curții Constituționale în domeniu; exercitarea controlului parlamentar în domeniile menționate; examinarea petițiilor care i-au fost repartizate potrivit domeniului său de activitate și soluționarea acestora conform prevederilor legislației în vigoare,

Potrivit art. 12 alin.(2) din proiect, directorul Centrului, întru executarea atribuțiilor sale, emite ordine și decizii. Reținem că, *decizia este un act juridic adoptat de autoritățile publice*, în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Prin urmare, deciziile se adoptă de organe colegiale (ex. art. 79 alin.(4) din Codul serviciilor media audiovizuale, Președintele Consiliului Audiovizualului semnează deciziile și alte acte emise de Consiliul Audiovizualului).

Luând în considerare că, la fiecare ședință a Consiliului, potrivit art. 13 alin.(6) din proiect, se alege președintele ședinței, care prezidează ședința și semnează hotărârea/hotărârile, respectiv rolul directorul Centrului este diferit de cel al conducătorilor altor autorități publice autonome.

Adițional, recomandăm ca actele emise de directorul Centrului să se limiteze doar la ordine, sau dispoziții, cu determinarea expresă a cazurilor când se emit: ordine sau dispoziții. Acest fapt va asigura respectarea prevederii consemnate la art. 3 alin.(4) lit. a) din Legea nr. 100/2017, care stabilește că, *proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune.*

6. La art.13 alin.(6), considerăm necesară completarea acestuia cu norme privind modul de stabilire a ordinii de zi a ședințelor, de convocare a ședințelor, efectele hotărârilor emise. Totodată, recomandăm ca propoziția a 6-a din prezentul alineat, referitoare la convocarea primei ședințe a Consiliului, să se cuprindă în art.18, dispoziții finale și tranzitorii.

7. Este de notat că la art. 15 din proiect este reglementat controlul parlamentar, nu este determinat în mod expres, data limită când Centrul trebuie să prezinte Raportul anual de activitate, Comisia responsabilă de examinarea acestuia – Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, sau Comisia securitate națională, apărare și ordine publică.

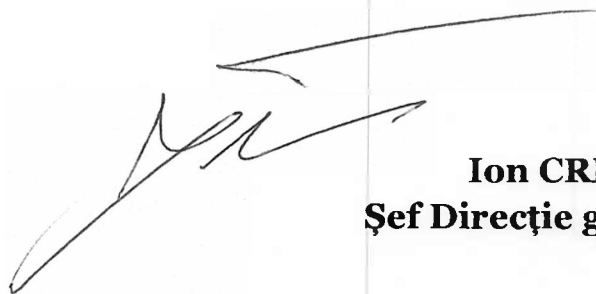
În acest context, drept model de referință privind exercitarea controlului parlamentar servesc prevederile: art. 44¹ din Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție nr. 1104/2002, art. 29-30 alin.(1) din Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate a Republicii Moldova, art. 87 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.

10. Din punct de vedere tehnic, ținând cont de faptul că se creează o autoritate publică ce are menirea de a proteja spațiul informațional, considerăm elocventă separarea proiectului dat în două acte normative distincte, Art. I de Art. II-IV.

Cu titlu de referință, reținem prevederile art. 63 alin.(4) din Legea nr. 100/2017, care stabilește că, *dacă adoptarea, aprobarea sau emiterea unui act normativ presupune modificarea ulterioară a altor acte normative, modificările respective se includ, în ordine cronologică, într-un proiect separat de modificare a cadrului normativ conex, care se prezintă împreună cu proiectul actului normativ de bază, sau se includ în dispozițiile tranzitorii ale actului de bază.*

Adițional, subliniem dispoziția consemnată la art. 47 alin.(7) din Regulamentul Parlamentului care stabilește că, *dacă pentru executarea actului normativ care se adoptă este necesară elaborarea altor acte normative, se anexează lista acestora și/sau, după caz, și proiectele lor.*

În concluzie, relevăm că protejarea spațiului informațional în condițiile actuale este inerentă, dar totodată la examinarea proiectului urmează a se ține cont de recomandările propuse în prezentul aviz, iar oportunitatea examinării proiectului de lege ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală

Ex.: Olga Barbălată,
Tel. 820-183